MILLIY QADRIYATLAR ORQALI MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI ESTETIK TARBIYALASH

Jumayeva Malika,
maktabgacha ta’lim kafedrasi o‘qituvchisi, Termiz davlat universitetining Pedagogika instituti

Bugungi kunda barcha soxalar singari ta’lim tizimi oldiga qo‘yilgan bosh maqsad kelajak avlodni ulg‘ayayotgan farzandlarimizni insonparvarlik, vatanparvarlik ruxida komil inson qilib tarbiyalashdir. Shu asnoda o‘sib kelayotgan avlodni boy va betakror tariximiz milliy an’analarimiz o‘gitlari asosida tarbiyalash bugungi kun talabidir. Farzand ulg‘aya borar ekan ijtimoiy xayot ijtimoiy munosabatlar atrofdagi xodisalarga o‘z nuqtai nazari bilan moslasha boradi. Bolada bu jarayonning kechishi shaxsni o‘rab turgan muxitning, jamoaning, oilasining qaydarajada milliy va dunyoviy munosabatlarga munosabati asosida vujudga keladi va shu osnoda jamiyatni borlikni, unda shakllangan ong dunyo qarash orqali idrok qiladi.

Bir qaraganda bu jarayon –ijtimoiy muxit ko‘rinishida sodda ko‘rinsada, xalqaro miqyosida, turli davlatlar misolida ko‘radigan bo‘lsak har xil ko‘rinishga ega bo‘lgan etnik tarbiya vujudga kelayotganini ko‘rasiz.

Shu o‘rinda bizning yurtimiz tarixiy madaniyati –ma’naviyati, milliy an’nalari va qadriyatlari bilan o‘zbek xalqining qalbiga tushirilgan mingasirlik tarixini namoyon etib kelmoqda.

Xalqimizning ko‘p asrlik an’analari, qadriyatlari, mif, afsona va dostonlarida, bizning milliyligimizni aks ettiruvchi, muqaddas xilqatlar ko‘rinishida asrdan asrga o‘tib halqimiz xayotida o‘z qimmatini saqlab kelmoqda. O‘zbek xalqining umum insoniy qadriyatlar katta bir qivlivadatsiya jarayonini tashkil etadi. Bizning milliy xususiyatlarimiz umuminsoniy qadrityalar bilan bog‘lanib ketgan. Asrlar davomida xalqimiz umum basharish, umum insoniy qadriyatlar takomilligi ulkan hissa qo‘shgan turli millat vakillariga hurmat, ular bilan baxamjixat yashash, diniy bag‘ri kenglik, dunyoviy bilimlarga intilish o‘zga xalqlarning ilg‘or tajribalari va madaniyatini o‘rganish kabi xususiyatlar ham xalqiimizda azaldan mujassamdir.

Xudi shunday milliy tabiatimizga xos bo‘lgan mehr oqibat, muruvvat, andisha, or nomus, sharmu hayo, ibo iffat, betakror fazilatlar va xalqimizni ko‘p jixatdan ajratib turadigan bag‘rikenglik, mehmon do‘stlik oq ko‘ngillik xususiyatlari xam xalqimiz tomiriga singib ketgan bugungi kunda farzandlarimizni komil inson qilib tarbiyalashda ushbu masalalarni tarbiya mazmunining bosh g‘oyalaridan biri qilib qo‘yish lozimdir.

Shu bilan birga diniy qadriyatlarimiz ham muxim ahamiyat kasb etadi, birinchi Prezidentimiz I.A.Karimov shunday degan edi. “Agar mendan nega milliy qadriyatlarimiz shunga zamonlar osha bezavol yashab kelayapdi deb so‘rashsa, bu –avvalo, muqaddas dinimiz hisobidan deb javob bergan bo‘lur edim. Shu zaminda o‘tkan necha-necha avlodlar diniy e’tiqodni islom falsafasini rivojlantirib kelmasa, biz bebaxo va betakror ma’naviy ruxiy merosdan maxrum bo‘lib kolardik.

Biz hammamiz. “Alhamdullox, musirmon”, deb e’tikodimizni e’tirof etamiz. Alloh barchamizning qalbimizda, yuragimizda, yaratganni doim yod etamiz, undan madad so‘raymiz, binobarin islom dini xayotimizning tub zamiriga chuqur singib ketgani. Bu –inkor etib bo‘laydigan haqiqat. Shunday ekan farzandlarimizni muqaddas dinimizning moxiyati, uning insonparvarlik g‘oyalari, dinga sog‘lom munosabat masalalarini ular ongiga singdirishimiz zarur masalalardan biridir. Shu tariqa farzandlar tarbiyasidagi birinchi maqsadimiz bu xalqimizning qadimiy va boy tariximiz, yuksak madaniyatimiz va urf –odat, qadriyatlarimizga asosan mintolitetimiz asosida xayotga moslashishi, komil inson tarbiyasidagi buyuk maqsaddir. Bu insonga ibratli xulosalar beribgina qolmasdan, ba’zan achchiq saboqlarni ham tan olishga undaydi. Ushbu qadriyatlar milliy xususiyatlarni o‘zlashtirishi tavsiya etish mumkin:

- xalqimiz xayotida qadim qadimdan jamoa bo‘lib yashash ruxining ustunligi;
- jamoa timsoli bo‘lgan oila, mahalla, el yurt tushunchalarning muqaddasligi;
- ota- ona, mahalla –kuy, umuman jamoatga yuksak hurmat e’tibor;
- millatning o‘lmas ruxi bo‘lgan ona tiliga muhabbat;
- kattaga hurmat, go‘zallik va nafosat, hayot adabiyligining ramzi –ayol zotiga ehtirom;
- sabr –bardosh va mehnatsevarlik;
- halollik, mehr oqibat.

Kabi masalalar ta’limning mazmuni bo‘lishi davr talabidir. Bugun biz ko‘pdan ko‘p masalalar ustida bosh qotirayapmiz. Jamiyatimiz rivoji uchun o‘z xissamizni boricha qo‘shishga harakat qilmoqdamiz. Bularning hammasi kelajak avlod farzandlarimiz baxti saodati uchun.

Adabiyotlar

1. Бердиева Ханифа Мейлиевна. Таълим тизимини модернизациялашдаги муаммолар ва уларни бартараф этиш усуллари. https://sciencecentrum.pl/wp-content/uploads/2020/05/POLISH%20SCIENCE%20JOURNAL%20%E2%84%9626%20%282%29%20%28web%29%20%283%29.pdf

2. Бердиева Мухабат Мейлиевна. Педагогик қўллаб-қувватлаш асосида илк ёшдаги болаларни интеллектуал ривожлантириш. "Профессионал таълим тизимида ислоҳотлар: малака ошириш таълим турида инновацион ғоялар" мавзусидаги Халқаро илмий-амалий конференция. https://staff.tiiame.uz/storage/users/546/articles/iMJfaUDoPQYZqSxUhG7olj9aZ9XSLff9CSErkMxL.pdf

3. Usmanova Saodat Erkinovna. (2021). Formation of spiritual and moral qualities of preschoolers on the basis of public education. Middle European Scientific Bulletin, 11. https://doi.org/10.47494/mesb.2021.11.421

4. Усманова Саодат Эркиновна Возможности Использования Мультимедийных Компьютерных Программ В Развитии Детей Дошкольного Возраста. https://www.elibrary.ru/item.asp?id=46438589

5. Jumayeva malika aliyevna, & buriyev jamshid jumanazarovich. (2021). The role of activity in the upbringing and development of the child . International Journal of Philosophical Studies and Social Sciences, 1(2), 126–129. Retrieved from https://ijpsss.iscience.uz/index.php/ijpsss/article/view/40

6. Jumayeva Malika Aliyevna. (2021). Independent musical activity in preschool organizations. Journal of Ethics and Diversity in International Communication, 1(1), 9–10. Retrieved from https://openaccessjournals.eu/index.php/jedic/article/view/16

7. Aliyevna, J. M. (2021). The Social Activity of the Educator with the Family. European Journal of Life Safety and Stability (2660-9630), 12, 401-403. Retrieved from http://ejlss.indexedresearch.org/index.php/ejlss/article/view/338

8. Lola Utasheva Shoturaevna. (2021). Social and pedagogical activities in preschool educational institutions. *JournalNX - A Multidisciplinary Peer Reviewed Journal*, *6*(11), 412–415. Retrieved from https://repo.journalnx.com/index.php/nx/article/view/193

9. Shoturayevna, U. L. (2021). Development of Creative Competence of Educators in Preschool Educational Institutions. *European Journal of Life Safety and Stability (2660-9630)*, *12*, 395-397. Retrieved from http://ejlss.indexedresearch.org/index.php/ejlss/article/view/336

10. Radjabova G.M. The educational value of oral folk art for preschoolers // European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С.

11. Berdieva M.M. Increasing the research activity of a pupil of a preschool organization // European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С.

12. Berdieva Kh.M. Functions of the organization of advanced training of teachers in the field of education // European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С.

13. Utasheva L.Sh. Introducing preschoolers to the world of fiction // European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С. {см. сборник}.

14. Usmonova S.E. Plot construction as a means of developing the creative abilities of children // European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С.

15. Muhammadiyeva F.T. Technology familiarization of preschoolers with various materials through cognitive research activities // European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С

16. Mamatmuminova M.G. Features of the use of animation in the development of creative abilities of preschoolers // European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation

in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С.